

informační list

Ambrozkova volba: recyklace vs. pálení odpadu

Ministerstvo životního prostředí připravuje takzvaný národní Plán odpadového hospodářství, strategii, která určí nakládání s odpady v příštích deseti i více letech. Libor Ambrozek a jeho úřad stojí před volbou, zda českým domům, bytům a kancelářím zajistí služby, které by úroveň recyklace zvýšily na evropskou úroveň, nebo se statisíce tun odpadu budou pálit v nových spalovnách. Tento informační list Hnutí DUHA shrnuje hlavní rozdíly mezi oběma řešeními. Česká republika recykluje pouhých 7 % odpadků, zatímco sousední Německo a Rakousko už dosahují zhruba 50 %.

Aspekt	Spalovny	Recyklace
Využití surovin	Pálí se kvalitní materiály – plasty, papír, kompostovatelný biologický odpad. Suroviny se proto musí získat znovu, což znamená více dolů, více ropných polí, více pokácených lesů.	Kvalitní suroviny se opět využijí. Obvykle lze bez obtíží recyklovat (včetně kompostování) asi 80 % odpadků.
Využití energie	Některé spalovny se zároveň využívají jako energetické zdroje. Ale ve skutečnosti pálení znamená velkou ztrátu energie. Spálené materiály se musí vyrobit znovu, což často vyžaduje značnou spotřebu energie. Pálením plastů se získá troj- až pětinasobně méně energie, než je třeba k výrobě stejného množství.	Recyklace šetří nejen suroviny, ale také energii. K recyklaci kilogramu hliníku je potřeba dvacetkrát méně energie než k výrobě kilogramu z přírodní suroviny. Recyklace papíru představuje ve srovnání s produkcí nového úsporu 70 % energie.
Globální změny klimatu	Spálení tuny odpadu způsobí v průměru exhalace asi jedné tuny oxidu uhličitého, hlavní příčiny globálních změn klimatu.	Emise oxidu uhličitého snižuje hned dvakrát: odpadá pálení i spotřeba energie nezbytné k výrobě nových materiálů.
Znečištění	Důležitý zdroj extrémně toxických dioxinů – přestože novější spalovny s lepšími filtry způsobují podstatně menší znečištění než staré typy. V zemích EU tvoří třetinu emisí rtuti do prostředí, pětinou se podílejí na kontaminaci olovem.	Recyklace zdraví obyvatel okolních obcí šetří. Česká republika se Stockholmskou úmluvou o perzistentních organických látkách zavázala snižovat exhalace dioxinů.

Aspekt	Spalovny	Recyklace
Skládkování	Žádné řešení nedokáže úplně zabránit skládkování: varianta s výstavbou spaloven znamená, že v roce 2010 bude na skládky proudit asi 2,6 miliónu tun odpadu ročně. [MŽP, září 2002]	Na skládky zbývá 1,36 miliónu tun odpadů ročně. [tamtéž]
Zbytkový odpad	Spálením odpad nezmizí. Hmotnost popelů a škváry, které ve spalovně vznikají, odpovídá více než 30 % původního množství odpadů. Na rozdíl od odpadků z popelnic jsou většinou toxické a musí se proto ukládat na speciálních, nadstandardně zabezpečených skládkách.	Silná recyklace může snížit množství odpadů asi o 80 %. Zbytek lze dále podrobit takzvané mechanicko-biologické úpravě (MBT), technologicky náročnějšímu způsobu třídění a kompostování směsného odpadu. Tyto systémy dokáží redukovat zbytkový odpad až na polovinu.
Investiční náklady	16,5 miliardy korun [MŽP, září 2002]	10,0-14,9 miliardy korun [tamtéž]
Provozní náklady	2,0 – 2,5 miliardy korun ročně [MŽP, září 2002]	1,8 – 2,4 miliardy korun ročně [tamtéž]
Pracovní místa	Pálení miliónu tun odpadu ročně vytvoří 100-290 pracovních míst.	Recyklace miliónu tun vytvoří 400-590 pracovních míst.
Progresivní trendy a modernizace ekonomiky	Spalovny v praxi blokují rozvoj recyklace. Aby se investice vrátily, musí pálit velké množství odpadu a recyklaci vlastně konkurují. Konzervují tak ekonomiku, která kvalitní suroviny namísto dalšího využití vyhazuje – na skládky či do spaloven. Recyklace se nadále bude potácet kolem desetiprocentní hodnoty.	Česká míra recyklace několikanásobně zaostává za úspěšnými evropskými zeměmi. Tam se opětovné využití stalo hlavním způsobem nakládání s odpady. Toto řešení je šetrnější, čistější a levnější. Snižuje také dovoz nových surovin (руды, ropa) a tedy i deficit zahraničního obchodu.

Vydání umožnila laskavá podpora Nadace Open Society Fund Praha a Nadace Partnerství.

Ivo Kropáček a Vojtěch Kotecký, listopad 2002
Vydalo Hnutí DUHA Olomouc.

Dolní nám 38, 772 00 Olomouc, tel. 585 228 584
email olomouc@hnutiduha.cz
www.hnutiduha.cz

Hnutí DUHA je přesvědčeno, že česká veřejnost může mít zdravější a čistější prostředí, stejně jako naši evropské sousedé. Navrhuje proto řešení ekologických problémů, jež přinesou konkrétní prospěch pro kvalitu života každého z nás. Úspěšně prosazuje účinná a realistická opatření, která omezí znečištění vzduchu a řek i produkci odpadů, umožní zachovat pestrou krajinu, snížit kontaminaci potravin a vody toxickými látkami či předejít globálním změnám klimatu. Hledí i na ekonomickou a sociální stránku věci. Jeho práce zahrnuje jednání s úřady a politiky, přípravu zákonů, kontrolu průmyslových firem, rady zákazníkům a domácnostem, výzkum, vzdělávání, právní kroky i spolupráci s obcemi. Působí na celostátní, místní i mezinárodní úrovni. Je

zástupcem Friends of the Earth International, největšího světového sdružení ekologických organizací, v České republice.